

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ с веома ПОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ на годину 6 ф., на четврт године 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франка, на четврт године 10 франка, на четврт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Претплата плаће се у платеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетињу, а може се и картом унутрњом поштом у Котор. Донеси шилу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће а на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

СРИЈЕДАЦ, 12 маја. — У тајној сједници суда причао је Паница о разговору свом са Кисовим и Муткуровим, у ком је Паница излао друга висока лица. Кисов рече да се не сјећа тог разговора.

ЛОНДОН, 12 маја. — При јуче рашњем обједу лондонских шавана, говорио је Солзбери и завршио да, без догађаја у Африци, никад нијесу прилике за мир биле тако повољне као сад.

ПЕТРОГРАД, 12 маја. — Почетком јуна ришуће се у море, у Севастопољу, нови брод „Св. Георгије“, од црноморскога флота.

ПARIЗ, 12 маја. — Сенат је одобрио приједлог Беренжеров, да се постепено проопштавају казне неправних зликоваца (рецидивиста)

ЦАРИГРАД, 12 маја. — Султан је даровао Шакир пашу свој Иншанигијаз као награду за његове заслуге на Крити.

БЕЧ, 12 маја. — На погребу ђенерала бар. Гавра Родића, у грчкој цркви, био је и сам Тесар, са надвојводама. И Тесар и надвојводе изјавили су удовици Своје сажаљење.

БИОГРАД, 13 маја. — Бугарски агент Димитров, предајући повјерено писмо своје владе, изјавио је како му је наређено, да одржава и постне пријатељске односе са Србијом. Груић је одговорио, да је Србија надахнута истим жељама.

БЕРЛИН, 13 маја. — Још није извјесно, да ли ће канцелар Каприви пратити Цара у Петроград.

РИМ, 13 маја. — Криси је, на питање, образложио камари, за што је прогнао дописнике „Ажанса Аваса“ и „Франкфуртер Цајтунга“.

БЕРЛИН, 14 маја. — Како се Цар јучер возао са својим зетом, на шљедником Саксен-Мајнингена, задру коњи, обале кола, Цар и зет му испадну, по осташе неповријеђени и продужили вожњу.

ПЕТРОГРАД, 14 маја. — Питање око црноморских лука ријешено

је у корист Феодосије. Говори се, да се овога љета очекује у Кроштату аустријска ескадра.

АТИНА, 14 маја. — Трикупис је поднио скуитини приједлог о стварању новог грчког друштва за пловидбу, са капиталом од 35 милиона драхма, са потпором државе и главних грчких банкара.

БЕЧ, 14 маја. — Њено Височанство. Кнегиња Милена, приспјела је овдје икогнито. Његово ц. и кр. ап. Величанство, Тесар и Краљ, походно је црногорску Кнегињу, одмах по доласку јој.

ПОЦДАМ, 15 маја. — При јучераним наду с кола угапуо је Цар десну ногу. Због већег отока није могао данас бити на светковини школског батаљона пјешадије.

ЛОНДОН, 15 маја. — При отварању конзерваторскога клуба у Кијавини изјавио је Фаргусон, да влада мора помагати енглеске предузетке у Африци, по не примати превелике одговорности.

БЕЗАНСОН, 15 маја. — Карно је овдје дошао. Кад му је друштво из Алесије и Лотарингије приказало кигу цвијећа повијену у црно, одговорио је Карно, како му је мила та пакња и како су му позната француска чувства Алесоваца и Лотаринговаца.

БЕЧ, 15 маја. — Њено Височанство, Кнегиња Милена, звала је на савјет професоре Брауна и Нотнагела. По њихову савјету поћи ће Њ. Вис. брзо у Карлсбад. — „Фремденблат“ јавља, да ће надвојвода Карло Лудвик кренути брзо на Нордкап. На повратку састаће се, по прилици, са Царем Вилхелмом. „Politische Correspondenz“ јавља, да је повјереник послова Србије изјавио кесарској влади жаљење српске владе, што су се догодиле неке непристојности приликом погребца пјешника Стевана Каћанског. (Које су биле те непристојности?)

СРИЈЕДАЦ, 15 маја. — У парници Паничиној изјавио је прокуратор, да у списима нема ни једног доказа да је ко хтио убити принца Кобурга, ни да је Руски Цар, па ни Хитрово,

знао за зајеру. Тргао је на се тужбу против Димитрија Ризова, Пајерова, Абнанскога, потпоручника Стаменова. Иште да се Паница, Арнацков и поручник Ризов осуде на смрт, остали на тавицу, по турском законнику. Браниоци почели су говорити.

ПARIЗ, 16 маја. — Суд је пресудио закупљиваче мједи. Секретан је осуђен на шест, Лависри на три мјесеца затвора, Хенч на 3000 франака глобе. Остали су ослобођени. — Лорд Литл јавио је Риботу, да Инглеска пристаје на француске приједлоге о замјени мисепрекога дуга.

БИОГРАД, 16 маја. — Краљ Александар и б. Краљ Милаш биће, са Намјесницима, на светковини шабачкој, 1 јуна, у спомен Јеврема Обреновића.

БЕРЛИН, 16 маја. — Оштећена нога Царсва боља је.

БЕЧ, 18 маја. — Министар иностраних дјела, граф Калноки, био је у Њена Височанства, Кнегиње Милене. Посјета је трајала по уре.

ДОПИСИ.

У Ман. Острогу, 30 априла. — Велештовани Господине Уроднице!

Једна између најзнатнијих светковина у овој светој обители јест престављеније Св. Василија 29. априла. Овога дана сваке године, скупила се велики број побожног народа из разних крајева српских земаља, да се покљони своме чудотворном Светитељу; ове године због короте за непрежалелим губитком, светковина је свршена у највећој побожности. Послејте свете службе, која се како ове тако и сваке године, врши у малој цркви код Тивота Св. Василија, изашли смо на пећину више манастира, да се по лицу умјемо освешаном живом водом која свагда из пећине тече из сувог камена. Као што је ово из старине обичај да сваки који дође да се покљони чудотворном Светитељу, изађе на пећину и умје лице освешаном водом ради исцјеленја. Пошто смо ово свршили посједасмо на пространој плочи у пећини код воде, слушајући у тишини умилни пој љушких славуја. Овђе по жељи многих а особито ученика из ове школе, један старац изближњег села, исприча нам о девотодневном затвору Великог Војводе Мирка Петровића у горњи манастир. Са особитом пажњом сваки је слушао старину, који је у затвор био и очевидац

овога ријетког јуначког прегнућа и пожртвовања. Један од ученика ове школе који је прије 3. године свршио трећи разред основне овданшње школе, особито се поднио старцу то је сваку ријеч потанко саслушао. Кад смо сашли у доњи манастир овај ђак при остаде у шуми ниже манастира горњег.

Кад је послејте два сата дошао у доњи манастир донесе ми пјесмицу о затвору у горњи манастир. Према ја ни најмање појма немам о пјезији и стихотворству, увјерен сам да је ово однећ малено, према оном витошском дјелу. — Али желећи да би који од наших појета ријешено се да напише достојну пјесму о овом витошском дјелу и историчком догађају, и да би се младом ученику дала воља на даљи рад, понизно Вас молим Г. уреднице — да је изволите печатати у „Глас Црногорца“ *)

С поштовањем
Пол Јован Дамјановић
учитељ.

Петроград 6 маја. — Данас у канон нашега сјевернога прољећа, кад се гајеви зеленише, ноћи врло сакратине а сунце принекло, овршиле се у овјашњем двору двије свечаности: Рођендан нашљедника Царевина и крштење мало Марије, прворођеног дјетета најмлађег брата Царсва Павла, штоно се прошле године оженио са шћером грчкога краља Александром. Царевин нашљедник примио је поздраве у Анчиковском дворцу, а крштење обавило се врло свечаним начином у зимњем дворцу. Осим свију Велики Кнезова и Кнегиња, што се сада овђе находе, били су при крштењу присутни сви чланови св. Синода, сви министри, генерали, адмирал, придворни достојанственици и неколико позваних официра. Велике и прустране дворале зимњег Дворца напунише се блеском и сјајем. Поворка коњаника и кола, која је довела новорођенче из дворца Великога Књаза Павла Александровића у зимни дворца, наличила је посве оним сјајним поворкама, што по се у митологији описују. Церемониарка Вел. Кнегиње Александре Георгиевне, кнегиња Гагарина, сједила је са дадиљом у огромној стакленој и позлаћеној кочији и држала дјетета на коленима, под кочију упржепо шест као снјеж бјелих бијелца. Пред том кочијом опет на четири бијела коња у стакленој кочији, а пред овима у отвореном фаетону церемонијар двора Павла Александровића, пред њим пет јездица: сви на бијелим коњима. За великом кочијом јездио је извод царских

*) И ако је жеља лијена и занета оригинално образложена, приложена пјесма тако је — велика да би било грехота понудити је у нашим читаоцима. Нека се задовољи и дописник и млади ученик, што смо је морали ми прочитати. Ур.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

БРАТОУБИЈЦА.

Или грми ил' се земља тресе?
Ил' удара море у мраморје?
Ил' пуцају на Задру лубарде?
Нити грми, нит' се земља тресе,
Нит' удара море у мраморје,
Нит' пуцају на Задру лубарде, —
Већ се жени нејаки Лазаре.
Мајка му је свате испунила:
Пет стотина, мање ни једнога;
За ђевера нејака Стевана;
Па ј' старица пред двор излазила
И Лазару бесједила сину:
„О, Лазаре, мој милени сине!
Када дођеш у тазбину твоју,
Немој пуитит' коња ни оружја,
Док не видиш твоју вјереницу, —
Коња шетај око бјеле куле,
Собом носи свијетло оружје.“

Отоде се свати подиглоше,
Иду свати гором и планином.
А када су дошли у ђевојке,
Лијено их тамо дочекали, —
Примише им коње и оружје,
Па их воде на бијелу кулу
И чисте их каном и ракијом;
Таху примит' свијетло оружје
И свом зету, нејаку Лазару,
Ма ли не да нејаки Лазаре,
Но је добро упазно мајку —
Што 'но му је стара бесједила.
Лазареве излазиле шуре
На пендеру од бјеле куле,
Па Лазару 'вако бесједила:
„О, Лазаре, наш зете

Осејд' коња, ајд' на б'јелу кулу!“

А Лазар им 'вако бесједио:
„Чујте мене, моје двије шуре!
Не ћу ићи на бијелу кулу,
Док не видим моју вјереницу.“

А кад шуре ријеч саслушаше,
На ино се њима не могаше,
Но су своју сестру уватили,
Уватили за бијелу руку.
Па је воде на пендер од куле,
А дигли јој са лица мараму.
Сину лице, к'о на гори сунце
О веселом Ђурђевоме дану.
Кад то виђе нејаки Лазаре,
Он осједе својега ђогина,
Па улази у бијелу кулу.
На кули га дочекали дивно,
И примили свијетло оружје.
Посједаше кићени сватови,
Посједаше за софру свијетлу.
Вино пише седам осам дана.
Кад је осми данак излазио,
Подвикује чашу од сватова:

„Бога вама, Лазареве шуре!
Искуните сватима дарове —
Сваком свату што је за којег:
Неком' перо неком' перјаницу,
А некое перо позлаћено,
А ђеверу — нејаку Стевану —
Њему дајте лијену ђевојку.“

Кад то чуше Лазареве шуре,
На ино се њима не могаше,
Но сватима справиле дарове:
Сваком свату што је за којег —
Неком' перо, неком' перјаницу,
А некое перо позлаћено,
А ђеверу — нејаку Стевану —
Њему даше лијену ђевојку.

Отоде се свати подиглоше,
Ишлазила ђевојачка мајка,
Ишлазила пре дбијелу кулу,
Па је својој ћери бесједила:
„Ружо моја, лијена ђевојко!
Када будеш про планине мнада,
Чувај, дуно, на лицу мараму; —
Ако вјетар од планине дуне,
Дигнуће ти са лица мараму,
Па ће виђет' кићени сватови,
Па ће бити међу њима кавге.“

Отоде се свати подиглоше,
Иду свати гором и планином;
Кад су прву гору пролазили,
А у другу били улазили,
(Бе је среће ту је и несреће).
Дуну вијор вјетар од планине
Па ђевојци подиже мараму.
Сину лице, к'о на гори сунце
О веселом Ђурђевоме дану.
То невиђе нико од сватова,
Ал' то виђе нејаки Стеване,
Па јунаку срце заграло.
Мисли мисли нејаки Стеване,
Мисли што ће од живота свога:
Све мислио, на једну смислио,
Па с рамена скиде Џевердара.
Џевердару љути оган дава,
И Лазара брата погодио,
Погоди га посредато паса.
Паде Лазар низ ђогина свога,
Паде Лазар у зелену траву,
Ал' још јунак у животу бјеше,
Па он бере ђетелине траве
И облага своје ране тешке,
А када је ране обложно
Поскочи се од земље на ноге,
И узјаха помамна ђогина,

Па окрени својој б'јелој кули.
Кад је доп'о пред бијелу кулу,
Стара га је сусретала мајка,
Мало ближе пред њег ишталала,
Па Лазару сину бесједила:
„О, Лазаре мој нејаки сине!
Камо свати, камо ли ђевојка?
Ја сам ти се, сине препанула,
Да нијесу свати изгинули.“

Тада Лазар мајци проговара:
„Прођи ме се, моја стара мајко!
Лине си ми свате испунила,
Још допије коње под сватове; —
Мој је бољи од свакога, мајко;
А ти си га, мајко научила,
Да му даваш зоби и сијена,
Па ми бјеше тешко огладино,
Те мимође све сватове редом.
Но чули ме, моја стара мајко!
Ја сам јунак трудан и уморан,
Него ајде на бијелу кулу
И простри ми мекана душека,
Обу мало трудан починути;
А кад дођу кићени сватови
И доведу лијену ђевојку,
Нека пију и нек се веселе
Докле сутра бијел дан осване;
Мени пошља лијену ђевојку,
Пошаљи је у моју камару.“

Кад то чула Лазарева мајка,
Врже пође на бијелу кулу,
Прострије му мекана душека
Три четири један вр'другота;
Оде Лазар у мекане душеке,
Постајало и два и три сата,
Кад ево ти ките и сватова,
Воде свати лијену ђевојку.
Дочека их Лазарева мајка,

хусара на свим колима, а поворку су за- канчала омет четири бијелца. Петроград- ско опшност привикло је на лијене пара- де, па омет било је изненађено којавима данашњег дана.

У цркви послје крштења и причести положила је Царица ред св. Великомучени- це Екатарине на груди дјетета. Око 2. са- та по подне сви су се гости из зимњег дворца разишли. Цару, Царици и Намјел- нику клицао је по улицама и трговима са- купљени многобројни народ олушевљено ура!

Међу призватим к свечаности офици- рима виђели смо у зимњем дворцу и ери- скога јунака пуковника Чалак—Антића, који се сада овђе случајно десио као члан комисије, за примање оружја из турске оружане.

Могу вам за извјесно јавити, да ће под копац љета Престолонашљедник Нико- лай кренути са неколико лађа на одуђе морско путовање. Сада се сиремају двије лађе, а не зна се хоће ли и више лађа с њиме кренути; и то није јоште ријешено, дали ће заплоти у Индиско море преко Суеца или околу цијеле Африке. Но то стоји да ће се Царевљн вратити кући по копну са Амура преко цијеле Сибирије и да ће остати најмање 11 мјесеца на путу. Са собом ће узети одабрани број научњака, сликара и књижевника.

Кр.

Никшић, 6 маја. (О парастосу пок: учитеља Лабуда (Марка) Матановића.)

Према смо жалибоже сваки час ни- чекивали, да ће ни црна вијест стићи, ипак је нас скроз и скроз потресало и у души ранио глас, да је наш непрежаљени Лабуд (Марко) Матановић преминуо.

Покојник је од своје младости, уз- јевао наду и симпатију сваком, који га је ма једном са њим у додир дошао; па се није ни чудити, да је као одрастао и изо- бражен, међу нама до највећег савршенства своје врлине развио и њима све оне, који знаду ту ријеткост цијенити заио — То се најаче дало виђети у тренутку несреће, у данима изгубљене наде, муках и жалос- ном одлазку из Никшића — које видио, како је покојник за вријеме боловања по- сјетима и чувством сажаљења био обасут, како је одавде врлијом Херцеговцима, при- јатељима и сродницима био попраћен и и пренешен у родно мјесто, тај мора осо- бито жалити и високо покојника цијенити јер се то из поштовања и заслуга даде развити — То је онде и потакло његове пријатеље и познанике, те су 6. о. м. при- редили диван парастос, ком је учећа се младеж оба сполу с дотичним наставници- ма парадно присуствовали, као и велик број грађанства и т. д. При парастосу вршила су богу службу три свештеника; — а потко истог у највећем реду упути- ла се мјесној школи, којом је покојник управљао. Ту је његов колега Г. П. Ко- стић држао следоћу бесједу, у којој је устао врлине покојника и коју овђе до- словице износим:

Браћо, — Младежи!

Тешко је замислити, да је наш врли друг, пријатељ и учитељ Лабуд у најве- шем цвијету живота, у 26. години млађа- не снаге преминуо; али то свједоче ваши уздицаји и сузама обасуто лице. Јест, 25. пр. м. наком тешког боловања за навјек племениту душу преладе Оном те све да- ва и узима; али је покојник био толико

срећан, да је зар знао још рано, да се мора мријети; и томе да је једини лијек оно што обично по смрти човјека уздиже или обара, у кратко рећи добре или зле успомене. — Најбоља тумач те његове приправности, озива се сам по себи, раз- леже се у наше рањене груди, тумаче га пријатељске сузе и небу подижене молт- тве, све за њега и његову дивну душу.

Браћо, не даде се затајити, да сте га сви добро познавали; види се по вама, али ћу ви рећи, да је покојник имао не само оне риједке врлине, те га као грађа- нина, пријатеља и учитеља одликоваху; већ је највећом ревнишћу тежио вишем изобразењу — Он је у Котору 6 разреда гимназије свршио и кад су му усјед злобни паговора и нарушеног здравља, штоно реку „кола бријегу стага потресло је његову осјетљиву душу и порушило мал не сваку наду — ипак он није клонуо, а не би му се чудит било, имао је од шта —; већ се лати учитељског рада ко- јим се мислио роду своје оужити и који је примјерно в шио четири и по године дана; за то му је главно надзорништво и повјерљиво управу ове школе, за коју он у највећим мукама вазда распитивање и бригу вођаше. — Увјерењем могу ви рећи, да је са њим био јаки стожер епископско- ле, да његови другови и ученици изгубили примјер — учитеља и вјешта наставника; а ми сви како рекох остали без прежаље- на Лабуда, којем данас по обичају право- славне цркве парастос приредисмо и туж- но „вјечна му памјат“ одпојасмо.

Ученици моји, чули сте да је добар учитељ, као добар родитељ; подижене ваше анђелске молитве за душу оног, који је ваше, науком и примјером красио; узвикните нашем покојном учитељу; лака ти славна земља црногорска, а међу нама вјечна успомена, — Амин!

Пријатељи и поштоватељи.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 18 маја

(Осмогодишњица.) На 15. о. м светкована је на Цетињу осмогодиш- њица крунисања Њег. Имн. Величанства еретно и спасоносно владајућег Цара Александра III. Зданије вишег жевојачког завода, задужбину у Бого- почивше. Царице Марије Александров- не, исквићено је било црногорским, ери- ским и руским знаковима. У 11 часова било је у институтској капели благо- дарење Свевншњем Богу. Службу је служио институтски капелан уз прино- моћ митрополитског протођакона. Јек- тенија одговарале су институтске васпи- танице потално. Да се помолу Свевнш- њем Богу за јуначко здравље Њ. Имн. Величанства, на служби божјој били су присутни: Њихове Свјетлости Прије- столонашљедник Књаз Данило, Кне- гињице Јелена и Ана, придворна Госпођица Фриле, њихова превасход- ста царско-руски министар резидент Г. К. М. Арприцуло и министар фран- цуске Републике Г. А. Жерар, царско- руски полковник Г. Н. Р. Овсјан, Г. П. А. Росвински, началница Госпођица

А ја сам се у те поуздала,
Да ће јутрос рано уранити,
Двор помести, вјде донијети.
Кад то чула Ружица жевојка,
Од камаре отворила врата,
Па оваку ријеч бесједила:
„О, свекрво моја несудјена!
Ками ћу ти рано уранити,
Лазар ти је синоћ преминуо!“
Кад то чула Лазарева мајка,
Отричала у танку камару;
А кад виђе свог Лазара сина,
„Бе он мртав лежи на душску,
Потрчала кроз танку камару,
Па се баци низ пенџер од куле —
Ни земља је жива не дочека!
Укопаше стару и Лазара,
Укопаше једно до другога.
Ал' да видиш Ружицу жевојку,
Покупила ру'о материну
И отиће натраг кукајући!
За њом приста нејаки Стеване,
Па јој 'ваку ријеч бесједио:
„Врат'се натраг, лијепа жевојко,
Узми мене мјесто брата мога!“
Проговара Ружица жевојка:
Волија се авати утошница,
Па се с рибом загрлити мнада, —
Него твоја назвати се љуба!“
У Херцег Новоме, априла 1890.

Вељко Радојевић.

* Од гуслара Илије Тошића. В. Р.

Г. П. Мертваго, наставнице и настав- ници са свим институтским васпитани- ца и много побожнијех и оданпјех цетин- скијех грађана.

Његова Свјетлост Престолонашљед- ник, посио је преко рамена руску лешту Св. Александра Невског с царско-руск- им орденима.

Хвала буди ревноте настојању Госпођице начелнице, потално ијеније институтских васпитаница, веома нам се довало. Младим ијевачицама и Госпођици началници буди изречена и по други пут срдачна хвала.

Послије службе божје Висока лица пођоше у велику институтску дворану на честитање, гдје се уста- више около по часа. Остало побожно и одано цетинско грађанство пошло је својијем кућама од Бога просећи и ерцем желећи: **Б о ж е Ц а р я х р а н и!**

(Бојана.) Као што јавља наш изасланик у Цариграду, Г. Гавро М. Вукковић, Његово цар. Величан- ство Султан Абдул Хамид извољно је потписати прале, којом се, према жељи и приједлогу кн. црногор- ске владе, наређује да се исправи и уреди Бојана и Дрин.

(Кренули.) Г. Маркиз Бјанки Лавања ди Кастелбјанко, ми- нистар италијански при Двору Његова Височанства, кренуо је у прошлу не- дјељу у Дубровник. С њим је пошао и Књаз Александар Лођа-По- њињски, ц. и кр. оберфинанцрат у Дубровнику. Књаз Поњињски бавио се овдје два дана.

(Личне вијести.) У понедељник прошаста, пошао је у Подгорицу и Даниловград, секретар царско-руског посланства, Г. Петар Димитријевић Вурџел.

Пешто је довршио, одређијелене за ову годину, ископине у Дукљи, у прошаста понедељник дошао је на Цетиње наш Павле Аполоновић Ро- вински.

(У Острог) Преставник француске Републике при Двору Њег. В. Књаза и Господара нашег, Г. А. Жерар, по- шао је данас преко Ријеке Црпоје- вића и Подгорице у манастир Ос- трог, да учествује при она-мошњој слави о Тројичиним празницима. Том приликом походиће Г. Жерар и Ник- шиће.

(Путници.) У вел. локанди били су, од 7. о. м. до данас, ови путници: Херих Луценбергер техничар из Ауге- бурга, Џон Л. Керби Грин, чиновник ингл. посланства у Мароку, Мелинго, путник из Котора, Симо Грубнић, поручик, Ферд. Кљачна, капетан-аудит- ор, Фридр. Мотл, потпоручик, Витез Аулиген, поручик, Фр. Крочи преду- зетник, Б. Луц, потпоручик, сви из Котора, Конрад пл. Цереј Церих, ма- гистар Фармације и Петар Барага препаратер из Загреба. (Како загре- бачке новине јављају, ова двојица су дошли да лову и ипне тице по Црној Гори, за загребачки музеј.)

(Вијенац.) Као што и биоградски листови јављају, положило је уредниш- тво „Нове Зете“ лијен вијенац на гробу ијееника „Грахова Ла- за“.

(Други пут.) Одзиве ерских ли- стова о смрти Стевана Вл. Каћанског, печатаћемо у другоме броју „Гласа Црногорца“.

Пишу нам из Котора. — 14 маја — Јуче послје кратке али тешке болести, умро је попштени и савјесни к. к. државни савјетник Лоренцо Барбијери. Кроз 10 година свога боравка међу нама (и као судачи и као грађанин), стекао је љубав ције- дог которског грађанства. И ако је сиритали- јанске породице и у талијанскоме духу рођен, узгојен и у италијанским школама васпитан, љубио је нас Србе као своју рођену браћу. Као сваки попштени Итали- јанац, Лоренцо Барбијери поштовао нам је наше ерске осјећаје, зато је многим нашим „видимим и невидимим“ непријате- љима био три у оку. Савјетник Барбијери био је поштен и потпуноме смјелу ове ријечи, безиритрасан, праведан судија, добре и благе душе. Није био кадар никоме зла урадити; чувао се беспослица, вршио је строго своју дужност. Зато га ми Срби поштовамо за јавота, а послје смрти ерцем сажаљујемо. Спровод му је био

ејајан данас у 5 часова послје подна. На спроводу су били: преставништва духовне власти објиу црква — православне и римо католичке, ијеење војничке и грађа- нске власти, заступство наше опшине и много которског и бокешког народа. На саиртни одар положено је неколико вије- наца из свјежег и умјетничког цвијећа. Дублијере су носили без разлике: и право- славни и католици. Свак Лоренца свој Барбијера ерцем жали. Вјечни му покој племенитој души. Лака му ова наша ери- ска земља.

ГЕНЕРАЛ ГАВРО БАРОН РОДИЋ,

витез Данилова Ордена I. степена.

По гласу нашег телеграма у прошло- ме броју „Гласа Црногорца“, на 10. о. м. умрбо је у Бечу, и 78-ој години живота, православни Србин, бивши губернатор дал- матински, фелдмаршалејстер барон Гавро Родич.

Покојник се родио у Врбину Мосту у срезу прве банске граничарске регименте, на 1 (13) децембра 1812. На 5 (17) окто- бра 1826 ступио је у кадетску школу у пуковнију грофа Ламелана Шалим бр. 54, при којој је пуковнији свршио војничке науке са добријем успјехом.

На 19 јуна (1 јула) 1833, по сврши- ној војничкој науци, премјештен је у своју родну пуковнију у прву банску граничар- ску регименту, и наимекован за официра.

На 5 (17) октобра 1835 покушао је своје оружје против босанских турака и показао своје јунаштво. Гади своје способности, било у војничким као и у административним дужностима, на 19 септембра (1 октобра) 1840 био је наименован поручиком, а год. 1841-1843 повјерена му је заповјед кор- донске посаде на босанској међи, што је вршио савјесно и опрезно, уз признање главног војничког заповједништва у Загребу и у Бечу.

Год. 1844 барон Родич био је на- мелован ађутантом у бригади генерал- мајора Кемпена. Год. 1847 постао је капетан при 12-ој банској граничарској пуковнији, код које је остао све до 1848 године. У априлу 1848 год. премјештен је у 2-у банску граничарску пуковнију, а на 18 (30) јуна позвао га је бан Јелачић у Загреб, гдје је 30 новембра (12 децембра) 1848 године био је наименован мајором и ађутантом главног војеног заповједниш- тва.

Мађарске револуције 1848 и 1849 године, учествовао је у свијем биткама противу побуњенијех мађара и стекао великих заслуга за својег Цесара и хабебур- ску династију.

За своје велике услуге године 1848— 1849, уз превншње признање Цесарево, барон Родич, био је одликован војничким крстом за заслуге и кавалерством Леопол- дова ордена; а 31 августа (12 септембра) 1851 био је наименован другим пуковником при регименти „Noch und Deutschmeister“ бр. 4.

Послије умреног устанка у мађар- ској и у Италији, пратио је Родич бана Јелачића у Беч, гдје је био и припремној комисији за компилацију новог устава за војничку крајину.

Свршетком новембра 1852 наименован је заповједником регименте „граф Јелачић“ бр. 46. На први марта 1859 постао је Родич генерал-мајором и за војничког бригадира у Дубровник наименоват. На 29 марта (10 априла) исте године, опре- дијелише га војничким заповједником у окружју Бокоторском.

У свијем бојевима протива сардинско- француске војске 1859 у Италији, показао се барон Родич — оно што и пријед бјеше — правим ерским јунаком. За своје јунаш- тво на бојном пољу у Италији, иза битке на Кустоци, био је наименован барон Родич фелдмаршал зајетантом и обдарен витешким крстом и војничким орденом Марије Терезије.

У октобру 1866 наименован је барон- Родич заповједником дванаесте војене дивизије и заповједником тврђава у Кра- кову. У јануару мјесецу 1869 био је на- менован заповједником шеснаесте војене дивизије и опшномоћеним војеним заповјед- ником у Сибињу.

Колике је услуге допринио барон Родич за времена бокешког устанка 1869 аустро угарској монархији, није нужно спомињати. Закљученим миром у Кнезлицу, запријечно је барон Родич многе неповољне пошљедице.

На 29 новембра (11 децембра) 1869 примио је барон Родич наслов провизорног војеног заповједника за сну Далмацију, а у августу мјесецу 1870, послје свршених избора које је руководио барон Флук, постао је барон Родич далматинским цивил- ним и војеним губернатором. На 11 (23) априла 1873, по највишој Цесарској запови- једи, промовиран је барон Родич за фелд- цајмајстера.

За времена своје владе у Далмацији, знао је барон Родич довести у склад држане интересе с народним интересима. Вазда вјеран своје Цесару, љубио је дал- матински ерски народ као своју рођену браћу.

Био је правичан са свакијем; правда му бјеше вазада пред очима. Знао је свакога умирити и задовољити, зато и „незадовољници“ бјеху му пријатељи. Из свијех политичких странака, створио је у Далмацији: једну једину аустриску странку. И огладале се на маснијем платима и високим стотинама знао је наситити. На дотичне молбе појединијех, вазада је искрено и лаконијски одговарао: „Имаћеш, или: то постићи нећеш.“ Једног дана, позвао је далматинске заслужнике на објед. Кад се господа лијено наблаговаше и доброг далматинског вина повалише, рећи ће барон Родић окупљеним посланицима: „Господо моја, велика је политика за бечки парламенат, а овђе је ова политика“ — и жвачући показа претом уста. Колико је мрзео удворице, биће доста овај случај. Кад је једном дошао да Сиљег походи, управа политичког сиљецког друштва „Словенски Напредак“, пошла је к барону Родићу, да му се у име друштва поклони. На пријаву дотичног ађутанта: да одбор друштва „Словенског Напредака“ жели у име друштва изружити му и свој дужни поклон, барон је Родић одговорио: „Што хоће те будале од б. к. намјесника?... реци им да уђу.“ Кад је управитељство ушло предањ и председник започео с преговором и говор, рећи ће барон Родић председнику у: „Немој будалити твојим ласкањем, остави те беспослице за згодније вријеме и мјесто. Тебе већ познајем, само ти мени важи косу ти с тобом.“ Пошто је председник престајено своје другове по имену, запитаће барон Родић председника: „Како се зове то твоје друштво?“ „Словенски Напредак“, одговори председник. „Само гледајте да не буде словенски назадак“, надова барон Родић, и окрену леђа! Са подчињеним војничким и грађанским далматинским властима, барон Родић био је строг, али праведан. Са чиновницима био је милостив; никома зла учинио није. Гдје је могао доста је добра урадио. Управљао је с Далмацијом преко 11 година и за све вријеме своје владавине био је до крајности одан: и своме Цесару, и повјереном му народу.

Наслиједио га је барон Стеван Јовановић.

Пошто је био пензионирани, провео је барон Родић последње године свог честитог живота у Бечу. Сваког боговетног празника, полазио је барон Родић на бојну службу, у прву царско-руског вел. постанства у Бечу, гдје се Свевинијем Богу, за се и српски народ, топло молио.

Љубио је Црну Гору и црногорски народ, као сваки црногорац. Високо је цијенио нашег Узвишеног Господара и васцијели Свијетли владалачки Дом. Међу многим декорацијама, имао је одличја царско-руског „Вијелог Орла“ и витештво ордена Св. Ане другог степена.

Оставља за собом тужну удовицу, бароницу Агату; три младе неудате ђевојичице и три сина.

Дака била црна земља овом честитом српском Сину и вичная памјат међу српским народом.

ДОМАЋА ЧИТУЉА.

У 77-ој години свог јуначког живота, на 5 маја о. г. престајено се у Болшевићима, у црмничкој нахији, командир црногорске гарде

поп САВО ПЛАМЕНАЦ.

Покојник се је родио 1813 године. Био је од онијех јунака, какве саме црногорске мајке знају рађати и узгајати. Од своје 15-те године, био је у свим црногорским бојевима. Године 1862, кад је силни Омер наша са силном војском и убојном спремом био науими покорити Црну Гору, командир Саво Пламенац, под командом у Богупочинијег Великог Војводе Мирка Петровића, стекао је лијено јуначко име. У свијем бојевима прије и послеје 1862 године, био је у првим редовима најбољијех јунака црногорских. Иу пошљедњем рату 1876—78 године, није командир Пламенац ни у чем уступао својим друговима. Као допуну ових наших редака, о томе чувеном црногорском јунаку, доносимо ове лијене посмртне стихове Радоја Црногорца:

КОМАНДИРУ ГАРДЕ

Попу САВУ ПЛАМЕНЦУ.

Зар и ти нам попе Саво,
Сад јуначке руке скрети,
Зар и ти нам сад премину
Свештеничке стари, чврети?!

Зар с' и теби командиру
Скрпи сабља овог дана,
Са којом си крст бранио,
Још уз Мирна лава славна?!

Зар с' и теби грб јуначки
Сад на црну земљу свали?!

Еј, ти смрти, клета смрти,
Страшна ли је сила твоја,

Кад јунака можеш свалит
Од мегдана и од боја!

Еј, ти земљо, црна земљо,
Страшна ли су твоја њедра,
Када у њих мои примати
Храбре људе — чела ведрата!

Еј, ти рају, мили рају
Још да тебе свјетлог није
Како би се свосит могла,
Ове мучне крвоније?!

Него си ти побједитељ
Таква љута косноца,
Те ћеш нама и овога
Срба примит у криоца!

Књижевност.

Невен Чика-Змајовин Лист. Број 7. Год. 11. У Новоме Саду, за прву половину априла 1890. Цијена је означена на последњој страни.

Садржај: Морски зец (са сликом). — Сунце на гробу Књатиње Зорке. Пјесма од Радоја Црногорца. Двајнаест лабудова и царева књи. Народна приповијетка од Душана Бурића, учит. приправника. — Мај. Пјесма од Ђ. Лазића, реалиста. — Стеван Душан Силин (1835—1855.) Од Душана Кнежевића. — Лав и мејед. Пјесма од Пет. С. Ђорђевића, гимназијете. — Дјеци за допуњавање. — Слика из Црне Горе: Град Суж, снимљен по фотографији. (Слика.) — Димитрије А. Славјански и супруга му Олга. (Са двије слике). Пут у Тумане. Пјесме од В. Бајкића Подунавца. — Основни морала. За основну наставу написао Луј Лиар (Louis Liard) (Наставак). — Нек запамти. Пјесма (са сликом) од Др. К—В. Како се два досјетљива роба ослободила. Рјешење од Л. Т. и Ђ. К. — Париф. Пјесма од Белуша. — Дантаља. — Наша поштина. — Новје књиге и листови. — Позив на претплату. „Невен“ излази дванад на мјесец. Цијена му је за Аустро Угарску на год. 4 фор. на по год. 2 фор. на четврт 1 фор. — За Србију и Црну Гору 8 дин., 4 дин., 2 дин. ако нам се новци пошљу непоредно, и ако иду преко књижара и скупљача који примају свој перценат, онда 9, 4½ и 2½ дин.

— За Србију прима нарочито претплату књижара В. Валожића у Београду. Претплата, рукописи и све што се тиче листа шаље се на име уредника, власника и издавача Др. Јов. Јовановића у Каменицу. — Kamienica, Srijem (Syrmien).

ОГЛАСИ.

ПОСМРТНА ОБЈАВА.

Још се не утрије брацка суза коју пролијемо за нашим добрим рођаком: МИЦАНОМ ИЛОВИМ ЛУКАЧЕВИЋЕМ, који умрије прије 2 мјесеца у Враћ (у Турској) у својој 56 години.

Покојни Мицан бјеше дика и похвала брацка, на оноем крају Зете, познат као добар човек и јунак потребити са својих српских дјела и патриотских осјећаја, увијек чезући за ослобођењем и сједињењем с осталом овамощном браћом.

Али ето још Богу је угодно било узети к себи и нашег доброг оца, односно стрица и рођака:

ЂОКА ПЕЈАНОВИЋА,

који умрије ноћу у понедељник 7. тек. у својој 65. години, и сарањен је сјутридан уз велико учешће оvdашњег народа у гробљу цркве светог Ђорђа. Јављајући ову жалосну вијест сродницима и пријатељима на страни молимо их за тихо учешће, а топло захваљујемо оvdашњем грађанству који нам своје учешће изразили и покојника до његове вјечне куће испратили; г. учитељима који с ђацима спроводувеличани и намау неколико тугу ублажише.

Напокон наша највећа хвала буди нашим врлим рођацима турске вјере Меду и Садику Лукачевићима, који са свом својом браћом рођацима и пријатељима придружише се (преко дојаконшијег обичаја) мртвачком сироводу из љубави и поштовања сирам покојника, и испратили га као права браћа до гроба, и тако тиме јавно показаше да су једне крви и племена с нама, и да нас вјера у љубави брацкој не дијели и несметани у жалосним приликама.

Подгорица, 12. Маја 1890.

Ожалостени

Син: Марко Пејановић у име домаћих; синовици: Јован и Нешо; рођак: Стеван Ђ. Лукачевић.

Књижевна Вијест.

ПРИЛАЖИМА РУСКОГА ЈЕЗИКА!

Овданије „Словјенско Друштво“ наумило је издавати по новој и посебној основи згодне, јевтине рјечнике с рускога на остале словенске језике и обратно.

Рјечник руско-словачки већ се штампана; рјечници: руско-српски, хрватски, — словеначки, — бугарски и чешки приуговтављају се.

Руско-српски рјечник састојати ће из три дијела: 1) мала приподобна словница рускога језика; 2) рјечник свих руских ријечи српину не разумљивих; 3) списак свих ријечи једнаких у оба језика. Особита пажња посветити ће се пагласку и особинам рускога језика.

Књижица ће обухваћати од 12—15 тисакних арака, изаћи ће концем ове године и веће стојати више од 80 пов. (1 дин. 80 пар.)

Да се узмогне одредјелити од прилике количина накладе и опрема саме књиге, а у другу руку, да се унапријед докаже потреба такве, молимо све оне, који кане рјечник купити, да нам то овамо дописују по 5 ића или 10 пара) јаве.

Петроград, мјес. априла 1890.

Комисионари „Словјенског общества“

Херуц и Дошен.

(Руско-славјанскій книжниѣй складъ“)

Невскій пр. 74.

Примједба. Због повишена курса рачунаћемо 1 рубал — 1 фор. 40 пов. а. вр.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Изашло је из штампне

ОСВОЈЕЊЕ БАРА

епијев

Сима Поповића.

На Цетињу

У књ. црног. државној штампарији

1890.

161 страна мало 8-е.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА.“

Стигли при закључку лета.

СРИЈЕДАЦ, 18 маја. — Војни суд осудио је Паницу на мушкеташе, због завјере против живота принца и министара и смјера да се обори садања влада помоћу иностранства; по ће се предложити принцу, да га помилује. Даље су осуђени: Калубков на 9 година, поручик Ризов и Арнаутов на 6 година, официри Табејев, Чавдаров, Молов и Кесимов на 3 године, Степанов на 5 мјесеца тавнице. Остали кривљеници ослобођени су.

ПРИЛОЗИ

за „ЗЕТСКИ ДОМ.“

Госпођа Савка удова Д. М. Јевтановића, из Сарајева фор. 50.

Одбор

за подизање „Зетског Дома.“

Цетиње, 14 маја 1890 г.

Поруке и отпорук.

Гоел. В. Одеса. — За овај број није дотекло простора, Пааће у идљем броју.

Допишику Котор. — Учинемо вам по жељи, у добријем новостима сјетите нас се и опет.

ОБЈАВА.

Број 408

Личитација руја држаће се на Цетињу на Видов-дан тојест 15-стог јуна 1890, и исти ће се дан личитација прекинут.

Контрат ће се дати ономе, који се за највишу цијену обвезе примати из народа за готове повце: на Ријеку, Селане, Вир, Подгорицу, Даниловград и Бар, — вас руј који се увере у књажевину године 1890, по мостри која ће бит у канцеларију Министарства Финанције.

Уредба руја треба да буде, добра, то јест, да руј буде зелен и чист без икакве смјесе.

Влада Књажевска тражиће од подузимача кауцију од 1000 наполеонах било у новцу или у непокретности.

На сваке 560 килограма, руја подузимач имаће да плати Држави извозне таксе: вшериша два у злато.

Они који би жељели личитират морају се на горе означени дан пријавити у Канцеларију Министарства Финанције, гђе ће се држати личитација.

Цетиње, 11 Маја 1890.

Канцеларија Министарства Финанције.

Број 443.

ОБЈАВА.

Министарство Финанције даваће: 30-ог Јуна 1890 на личитацију пре-продавање соли новог контрата.

Контрат ће се дати ономе који се на најнижу цијену обвезе изкрцавати сѐ из лаћах у државне магацине: на Плавнину, Ријеку и Вир, и продавати исту.

Влада тражиће од подузимача 300 наполеона кауције, било у новцу или у сигурном јемству.

Они који би жељели личитирати, морају се на горе означени дан пријавити у Канцеларију Министарства Финанције гдје ће се држати личитација.

Цетиње, 17 Маја 1890.

Канцеларија Министарства Финанције.

ОБЈАВА.

Констатовало се, да је имање овдашњег трговца Вука Јокичина Мартиновића презадужено.

Због тога је ријешено да се на јавном пиканту прода његово имање, које се састоји из разне робе трговачке и двије куће које се налазе у овој вароши.

Конкуре ће почети од 15. текућег мјесеца и продужиће се до 1 августа тек. г. Сви они, који имају да траже што од Вука Мартиновића позивају се да се пријаве овој Управи, било лично или преко својих опуномоћника, најдале до 1 августа ов. г. Свако даље потраживање, које се неби до означеног рока Управи поднијело, биће одбишено, јер у означени дан Суд ће на основу поднесених му рачуна и рекламација коначно рјешење издати о наплати дугова Вука Мартиновића. —

Висна кућа Вука Јокичина Мартиновића која је на главној улици на доњи бој има велики и пространи дућан са магазином, и складан ходник на горњи бој, има четири камаре т. ј. с лица двије а озада двије, а на најгорњи бој т. ј. под кров двије камарице, доста простране и зидом ограђене, башчу а у њој бунар, кужину тичући се куће и шталу за два коња, изашла је до данас на цијену од ф. 7,900.

Мала кућа исто у главној улици такођер је на пиканту . . .

Трговачка разна роба у великом дућану којег је сам Вуко држао изашла је до данас ф. 4,160, ко би жељео исту купити нека се што скорије пријави.

Број 307.

Цетиње, 11 маја 1890.

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

ОБЈАВА.

Од стране потписане Управе јавља се свијема онима, који су узимали срећке Читаонице Цетињске, да ће се исте срећке извлачити 15. Јуна у 5 ура по подне.

Остало је још неколико срећака нераспродатих. Ко их жели имати, нека се обрати на благајника друштвеног г. Н. Дренуца.

Цетиње, 17. Маја 1890.

Управа Цетињске Читаонице.

(1—3)

ОБЈАВА.

Како је досадањи економ, Саво Радуловић, јетунио, то ће од 1. Маја тек. г. сва повчана примања и издавања болнице вршити нови економ, Петар Павловић.

Управа Болнице Данила I.

(Пенрвкв.) У пошљедњем броју у уводном чланку између неких живих штампарских погрешака омакле су нам се и пледеле, које енико кваре: У другом ступцу на другој страни у тријеструмом ретку мјесто д о м о и треба да стоји д а н о м, и шест редака ниже, мјесто ј е д и н о м треба да стоји ј е д н о м.

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД

(Prospetto statistico)

О КРЕТАЊУ БРОДОВА У ОЦИЊСКОЈ ЛУЦИ ЗА ГОДИНУ 1889

(Sul movimento marittimo nel Porto di Dulcigno per l'anno 1889).

К у л а п о л а з е
(Stati di destinazione)

О л к у л а д о л а з е
(Stati di provenienza)

Застава (Bandiera)	Црна Гора (Montenegro)		Аустро-Угарска (Austro-Ungheria)		Италија (Italia)		Турска (Turchia)		Грчка (Grecia)		Магта (Malta)									
	Крцат (Carico)	Шраван (Vuoto)	Крцат (Carico)	Шраван (Vuoto)	Крцат (Carico)	Шраван (Vuoto)	Крцат (Carico)	Шраван (Vuoto)	Крцат (Carico)	Шраван (Vuoto)	Крцат (Carico)	Шраван (Vuoto)								
Црна Гора (Montenegro)	17	489	11	229	16	833	13	221	4	112	7	470	17	607	8	248	1	81		
на једра (a vela)																				
пар. лађа (a vapore)																				
Укупно (Totale)	17	489	11	229	16	833	13	221	4	112	7	470	17	607	8	248	1	81		
Аустро-Угар. (A.-Ungheria)																				
на једра (a vela)																				
пар. лађа (a vapore)	50	24707																		
Укупно (Totale)	50	24707																		
Италија (Italia)																				
на једра (a vela)																				
пар. лађа (a vapore)																				
Укупно (Totale)																				
Турска (Turchia)	6	185	4	96	7	210	9	230	1	120	7	192	16	443	4	103				
на једра (a vela)																				
пар. лађа (a vapore)																				
Укупно (Totale)	6	185	4	96	7	210	9	230	1	120	7	192	16	443	4	103				
Грчка (Grecia)																				
на једра (a vela)																				
пар. лађа (a vapore)																				
Укупно (Totale)																				
Опште кретање (Movimento generale)	73	25381	15	325	24	1073	23	501	5	232	15	706	83	2426	14	412			1	81